Հաստատված է
Պետության և իրավունքի
տեսության և
սահմանադրական
իրավունքի ամբիոնի 31.08.2020
թ.
նիստում (արձ.թիվ 1)
Ամբիոնի պետ՝
....
(ստորագրություն)
....
(ամիս ամսաթիվ)

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ
ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
(Կազմվել է ուսումնական ծրագրի նախագծի հիման վրա)

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ		ՀՀ մունիցիպալ իրավունք 2
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ		
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ		Իրավագիտություն, հեռակա ուսուցում
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ		Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ		Պետության և իրավունքի տեսության և սահմանադրական իրավունքի E-mail: pitambion@mail.ru
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ		Մ.Մանուկյան E-mail: marymanukyanmmb@gmail.com հեռ. 099 10 10 35
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ		3-րդ կուրս 1-րդ կիսամյակ,
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ		բակալավր

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ		**2 (երկու)**
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՁԵՎԵՐԸ		«Մունիցիպալ իրավունք» դասընթացի 1-ին-րդ կիսամյակի ընդհանուր ծավալը կազմում է 54 ժամ, որից 2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար պարապմունք, 50 ժամ ինքնուրույն աշխատանք: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, վերլուծական, հետազոտական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարությամբ կարող է գրել ռեֆերատներ և էսսեներ, պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը 2 լսարանային ժամ տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի վերջում ստուգարք հանձնելով:
ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ		Դասընթացը կառուցվում է «Պետության և իրավունքի տեսություն», «ՀՀ սահմանադրական իրավունք» դասընթացի իմացության վրա:

ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ		«ՀՀ մունիցիպալ իրավունք» դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրվում են մունիցիպալ իրավունքի հասկացությունը, կարգավորման առարկան, համակարգը, խնդիրները, սկզբունքները, տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման հասկացությունները, մունիցիպալ իրավունքի սուբյեկտները, տեղական ինքնակառավարման երաշխիքները, տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասությունը, համայնքների իրավական կարգավիճակը:
ՆՊԱՏԱԿ ԽՆԴԻՐՆԵՐ		Դասընթացի նպատակն է սովորողներին ծանոթացնել հանրային իշխանության ճյուղերից մեկի՝ տեղական ինքնակառավարման հետ և ուսումնասիրել պետական կառավարման և տարածքային կառավարման հետ տեղական ինքնակառավարման կապի առանձնահատկությունները: Դասընթացից սովորողը կստանա համակարգված և ամբողջական գիտելիքներ տեղական ինքնակառավարման իրականացման ուղիների, համակարգերի վերաբերյալ, որը նրան հնարավորություն կընձեռի տեղական ինքնակառավարմանը մասնակցել լիարժեք գիտելիքներով, ինչպես նաև կապահովի համապատասխան մասնագիտական որակավորում, կնպաստի տեղական ինքնակառավարման վերաբերյալ ստացած գիտելիքների կիրառությանը: Դասընթացի խնդիրներն են հանդիսանում. 1. Ժողովրդավարության տեղական համակարգերի ձևավորման և կատարելագործման հնարավոր ուղիների ուսումնասիրումը 2. Տեղական իշխանության մարմինների գործունեության յուրահատկությունների և հիմնախնդիրների ուսումնասիրությունը 3. Պետական և տեղական իշխանության մարմինների փոխհարաբերությունների վերլուծությունը 4. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավաբանական պատասխանատվության ուսումնասիրումը Տեղական ինքնակառավարման մարմինների և համայնքային ոստիկանության կապի ուսումնասիրումը:

ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ *Կարողանա՝*		1. բացահայտել մունիցիպալ ինստիտուտների փոխադարձ կապը 2. հանրային իշխանության իրականացման համակարգում որոշել ժողովրդավարության դերն ու նշանակությունը 3. բացահայտել տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման փոխադարձ կապն ու առանձնահատկությունները 4. ինքնուրույն ծանոթանալ ոլորտում կատարվող նորմատիվ փոփոխություններին 5. ուսումնասիրել և առաջարկություններ ներկայացնել տեղական կառավարման համակարգերի զարգացման և կատարելագործման վերաբերյալ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		
Հիմնական		1. Հայաստանի Հանրապետության մունիցիպալ իրավունք: Ուսումնական ձեռնարկ /ընդհանուր խմբագրությամբ Գ.Դանիելյանի.-Երևանի պետ.համալս.-Հարյապետ, 2015, 384էջ: 2. Պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում /Յու.Մ.Սուվարյան և ուրիշներ.-Եր.:Տնտեսագետ, 2014 −164էջ.-(«Ամբերդ» մատենաշար): 3. Մասնակցային ժողովրդավարությունը տեղական ինքնակառավարման մակարդակում: Ձեռնարկ.-Եր «Ասողիկ», 2013.-118էջ 4. «Ինչպե՞ս մասնակցել տեղական ինքնակառավարմանը», «Քաղաքացի դիտորդ» նախաձեռնություն. Երևան 2015թ. 5. Համայնքային զարգացումը քաղաքացիական ինքնակազմակերպման գործընթացում: Ուսումնական ձեռնարկ, Կաժոյան Հրաչյա, Երևան 2009թ., 210էջ 6. «Տարածքային կառավարումը Հայաստանի Հանրապետությունում» Մ.Ալեքսանյան, Երևան: Միվա-Պրես, 2000 – 164էջ:
Լրացուցիչ		1. Кутафин О.Е., Фадеев В.И. Муниципальное право Российской Федерации:Учебник.-2-е изд., перераб. и доп.-М.:Юристъ,2002.- 559 с. 2. Шугрина Е. С. Муниципальное право Российской Федерации: учеб. — 2-е изд.,перераб. и доп. — М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. — 672 с. 3. Муниципальное право России: учебник (отв. ред. С.А. Авакьян). - Проспект, 2010 г. 369 с. 4. Муниципальное право России: учебник / С.А.Авакьян, В.Л.Лютцер, Н.Л.Пешин[и др.];отв. ред.С.А.Авакьян.-Москва: Проспект, 2011.- 544 с. 5. Татаринов С.А. Муниципальное право Российской Федерации: Учебно-методический комплекс. – Томск: Изд-во Том. ун-та, 2014. – 136 с. 6. Программа дисциплины «Муниципальное право», профессор И.И.Овчинников,

		Москва 2015г. ст. 46 7. Муниципальное право: учебно-методическое пособие И. Н.Иваненко, П. М. Курдюк, Н. В. Павлов, А. С. Чуева. –Краснодар :КубГАУ, 2016.– 52 с

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ		Ստուգարք (ստուգված, չստուգված)
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ		Սովորողը դասընթացից կարող է հանդես բերել մինչև 100% (ստուգված) առաջադիմություն: Սովորողների գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են «Գերազանց», «Լավ», «Բավարար» և «Անբավարար» կամ «Ստուգված» կամ «Չստուգված»: Սովորողների գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով՝ ա) «Գերազանց», եթե ունկնդիրը խոր և հիմնավոր է յուրացրել ամբողջ ծրագրային նյութը, սպառիչ, հաջորդական, գրագետ ու տրամաբանորեն կառուցված է շարադրում այն, նյութը սերտորեն կապում է ոստիկանության ծառայության խնդիրների հետ, չի դժվարանում պատասխանել, երբ ձևափոխվում է առաջադրանքը, ազատորեն լուծում է խնդիրներն ու կատարում գործնական առաջադրանքները, ճիշտ է հիմնավորում ընդունած որոշումները, ընդունակ է ինքնուրույն ընդհանրացնել և շարադրել նյութը՝ սխալներ թույլ չտալով. բ) «Լավ», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է ճիշտ կիրառել տեսական դրույթները, գործնական առաջադրանքները կատարելիս տիրապետում է անհրաժեշտ ունակությունների ու հմտությունների. գ) «Բավարար», եթե սովորողը յուրացրել է միայն հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը և դժվարանում է կատարել գործնական առաջադրանքները. դ) «Անբավարար», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ, չի կարողանում կատարել գործնական առաջադրանքներն ու լուծել խնդիրները:
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
Ներկայություն		Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի սովորողին:
		Սովորողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկընդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն աշխատանքների հանձնում: Սովորողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:
Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ		Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր:

Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ		Ինքնուրույն աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում սովորողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:

ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՀՄԱՆ ՔԱՐՏԵԶ

Թեմա 4 **Համայնքների իրավական կարգավիճակն ու տեղական ինքնակառավարման մարմինների ձևավորման կարգը** **(2ժամ դասախոսություն, 2ժամ սեմինար)**	
Թեմայի հարցեր	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Համայնքը որպես իրավաբանական անձ, համայնքների լիազորությունները: 2. Համայնքի զարգացման ծրագիրը: Համայնքի բյուջեի հասկացությունը, ձևավորման կարգը: 3. Համայնքների դասակարգումը: Միջհամայնքային միավորումները որպես տեղական ինքնակառավարման սուբյեկտ: 4. Համայնքի ավագանու իրավական կարգավիճակը և լիազորությունները: 5. Համայնքի ղեկավարի իրավական կարգավիճակն ու իրավասությունները: 6. Համայնքի աշխատակազմը: 7. Համայնքային ծառայության հասկացությունը, սկզբունքները:	Հարցեր 1-4-անցկացվում է դասախոսություն: Հարցեր 1-4-անցկացվում է սեմինար պարապմունք (սեմինարը կարող է անցկացվել խմբային քննարկման միջոցով): Ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները, կազմակերպվում են թեմատիկ ցուցադրություններ, տրվում են թեստային առաջադրանքներ: Ինքնուրույն աշխատանք. Ուսանողնե-րը ծանոթանում են անհրաժեշտ նյութերին, վեր են հանում խնդրա-հարույց հարցերը, որոնք քննարկվում են սեմինար պարապմունքի ժամանակ:

ՀԱՐՑԱՇԱՐ
«ՀՀ մունիցիպալ իրավունք» առարկայի

1. Մունիցիպալ իրավունքի հասկացությունը, առարկան և մեթոդը:
2. Մունիցիպալ իրավունքի համակարգը:
3. Մունիցիպալ իրավունքի աղբյուրները:
4. Մունիցիպալ իրավական նորմեր և հարաբերություններ:
5. Մունիցիպալ իրավունքի կապը իրավունքի այլ ճյուղերի հետ:
6. Տարածքային կառավարման հասկացությունը, սկզբունքները և բնորոշ գծերը:
7. Մարզպետի իրավական կարգավիճակը և իրավասությունը:
8. Մարզպետի կողմից իրականացվող հսկողության տեսակները:

9. Մարզպետարանը, որպես տարածքային կառավարման մարմին:
10. Մարզի խորհուրդ:
11. Տեղական ինքնակառավարման հասկացությունը և բնորոշ գծերը:
12. Տեղական ինքնակառավարման սկզբունքներն ու գործառույթները:
13. Տեղական ինքնակառավարման իրավական երաշխիքը:
14. Տեղական ինքնակառավարման տնտեսական երաշխիքը:
15. Տեղական ինքնակառավարման տարածքային երաշխիքը:
16. Տեղական ինքնակառավարման կազմակերպական երաշխիքը:
17. Համայնքը՝ որպես իրավաբանական անձ:
18. Համայնքի լիազորությունները:
19. Համայնքի բյուջեն:
20. Համայնքի զարգացման ծրագիրը:
21. Միջհամայնքային միավորումներ:
22. Տեղական ինքնակառավարման մարմինները:
23. Համայնքի ղեկավարին ներկայացվող պահանջները:
24. Համայնքի ղեկավարի լիազորությունները:
25. Համայնքի ղեկավարի լիազորությունների դադարեցման հիմքերը:
26. Համայնքի ղեկավարին անվստահություն հայտնելու կարգը:
27. Համայնքի ղեկավարի աշխատակազմը:
28. Համայնքի ավագանու իրավական վիճակը:
29. Համայնքի ավագանու նիստերի անցկացման կարգը:
30. Համայնքի ավագանու լիազորությունները:
31. Համայնքի ավագանու լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման կարգը:
32. Համայնքի ավագանու անդամի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը:
33. Համայնքային ծառայության առանձնահատկությունները:
34. Համայնքային ծառայության պաշտոնի անցնելու կարգը:
35. Համայնքային ծառայողի նկատմամբ կիրառվող խրախուսանքի և կարգապահական պատասխանատվության միջոցները: